

EEKHOORNS IN EEN STADSPARK.

Onder eekhoorn verstaan wij een klein, vlug, sierlijk gebouwd beestje met een mooi bruin pelsje en een dikke lange staart, dat zeer schuw is en bij het minste of geringste teeken van de aanwezigheid van menschen zijn heil in de boomen en in de vlucht zoekt. Hier krijg ik er echter een andere kijk op en wel een kijk die me bewijst, dat ze ofschoon in 't wild levend toch tam kunnen zijn.

In de stad New-York en in de omstreken zijn verscheidene uitgestrekte parken, deels natuurlijk, deels kunstmatig aangelegd, waarin we onze kleine vrienden bij massa's in het wild vinden. De verharde paden voor de voetgangers en de stofvrije rijwegen, waarop je als voetganger niet mag komen, zijn uitstekend onderhouden en voeren je door de schoonste gedeelten, waar planten en boomen weelderig groeien op de verweerde gesteenten, waarvan hier en daar de overblijfselen, in den vorm van rotsen zich hoog boven den grond verheffen. Vooral in het Central Park, dat in een van de drukste gedeelten van de stad ligt en diens gevolge ook zeer druk bezocht wordt, vindt men overal eekhoorns. Het is een eigenaardig idee om op eene plaats, waar je voortdurend het geraas van de groote stad hoort en waar een druk verkeer is van menschen, auto's en rijtuigen, er zoo'n massa in natuurstaat en toch vrijwel tam aan te treffen. Tam zijn ze in zooverre, dat ze bij je komen als je wat voor ze hebt te kijken; maar raak je ze aan! rrt, weg zijn ze. 't Zijn aardige gasten en onder de hooge bescherming van de politie schijnen ze zich, evenals de vogels, die hier in bonte verscheidenheid leven, erg veilig te voelen. Je ziet ze niet alleen in de boschrijke gedeelten, neen, overal. Op de paden loopen ze je na als je ze een nootje of zoo iets voorhoudt en blijf je staan, lok je ze en houd je het nootje wat hoog, dan klimmen ze doodeenvoudig tegen je op, om het te krijgen. Laat je het niet gauw genoeg los, dan zetten ze een poot op je vinger en trekken het met geweld naar zich toe; de beestjes zijn zoo sterk, dat je alle kracht van je vingers noodig hebt, om het vast te houden.

Vooral in dezen tijd is het interessant ze waar te nemen. Daar de winter in aantocht is, krijgen ze van moeder Natuur hun winterpakjes aan. Langzamerhand gaat hun roodbruine pelsje over in een lichtgrijs. Gedurende dat overgangstijdsperk zien ze er een beetje kaal uit; wat vooral aan de anders zoo mooie, dikke staarten te zien is. Dit is echter niet het eenige. Instinctmatig schijnen ze te voelen, dat er voor hen een slechte tijd aanbreekt; en om gedurende dien tijd den honger buiten de deur te houden, zamelen ze wintervoorraad op. Bedrijvig wordt alles wat ze niet strikt noodig hebben om hun momenteele honger te stillen, hier of daar zorgvuldig weggestopt. Geef je ze een nootje, dan gaan ze op hun achterpooten zitten met hun staart in de bekende sierlijke S-vorm omhoog en peuzelen het op of draaien het een paar maal rond en springen er mee weg om hier of daar een veilig plaatsje er voor te zoeken. Meestal stoppen ze het in den grond. Daartoe krabben ze met de voorpooten een kuiltje in den grasrand of in een ander zacht plaatsje en drukken daarna met den snuit het nootje vast in den grond, waarna alles weer wordt toegedekt.

Overal zoeken ze hun kostje tot zelfs op de groote speelplaats, een grasveld, waar 't altijd vol is met menschen en kinderen. 't Komt echter bij niemand op, ze kwaad te doen en voor honden bestaat geen gevaar daar deze vastgehouden moeten worden.

Meestal zie je ze alleen of met een stuk of twee, drie; maar dan is er een behoorlijke afstand tusschen beide, want komt de een op den ander zijn terrein, dan vliegen ze elkaar in

de haren. Ze springen over elkander heen en rennen elkaar na, waarbij ze een sispiepend geluid maken, totdat een van beide op de vlucht gaat.

't Is interessant hun bedrijvig leventje gade te slaan. Behalve de eekhoorns vinden we in 't Central Park nog enkele museums en publieke instellingen en een menagerie met buffels, beren, herten, vossen, hyenas, kamelen, allerlei vogels en klein gedierte, een nijlpaard, een olifant, enz. Allemaal vrij toegankelijk voor het publiek, wat trouwens met die soort van dingen hier bijna altijd het geval is. Dat is nu Amerikaansch het ware te wenschen dat dat overal zoo was.

New-York, September 1908.

L. C. L.

EEN EIGENAARDIGE VERVORMING
BIJ KAMPERFOELIE.

Kamperfoelie, *Lonicera Periclymenum*, is voor geen onzer lezers zeker een onbekende. Wie de plant op wandeling of excursie tegenkomt, neemt vast en zeker een paar bloeiende slingers mee. Ze zijn een sieraad in een flinke vaas en ze houden 't bij goede verlichting lang uit. Flink gevormde knoppen ontwikkelen zich dan tot normale bloemen. Wat de attractie voor deze plant nog verhoogd is de heerlijk-zoete geur, die niet licht verveelt of onaangenaam aandoet, en daarom door velen geprezen wordt.

Over de wurgerseigenschappen die deze slingerplant bezit, wil ik nu niet spreken, ook deze is bij de meesten bekend. Ieder heeft wel eens een tak van els of eik gezien, die door een opstijgende slinger van dit geiteblad, zoo stevig omkneld werd, dat de indrukken der spiraalvormige kronkelingen als diepe sleuven zichtbaar bleven, begrensd door een hooge omwalling van nieuw hout. Dat deze omhelzing ten slotte den dood veroorzaakt, is duidelijk. De zwakkere blijkt de sterkere.

De eigenaardige vervorming vond ik in den bloem. Een normale bloem van de wilde kamperfoelie heeft een onderstandig holrond vruchtbeginsel, waarop geplaatst is een 5-tandige zittende kelkzoom.

De bloemkroonbuis is min of meer trechtervormig met 2-lippigen zoom. De bovenlip is 4-slippig, de onderlip onge-deeld. De 5 meeldraden zijn lang en steken ver uit de bloembuis. Ze zijn ingeplant op den bloembodem. De stamper heeft eveneens een lange stijl met een 3-lobbige stempel. Ook deze steekt ver de kroonbuis uit. Het onderste gedeelte der bloembuis is gevuld met honig (in onze jeugd noemde we haar melkzoegers); de bloem wordt druk bezocht door langtongige avondvlinders o. a. de sphinxen (vooral 't avondrood).

De bloemknop wordt nooit beschermd door de kelk, deze is daarvoor te klein. In haar prilste jeugd is ze bruinrood-groen. Deze schakeering gaat over in rood, om ten slotte deze tint te verliezen, en te schitteren in 't blinkendst wit. Ten laatste verdwijnt ook deze kleur om plaats te maken voor een zachte, diepe roomkleur. De bloem is dan in 't laatste stadium van z'n leven.

De ongesteelde bloemen zijn geplaatst in dichte schermen op 't eind van den stengel of van zijstengels, die hun oorsprong vinden in de bladoksels. Aldus lijkt de bloeiwijze driedeelig.

Een enkele maal gebeurt het, dat zoo'n schermvormig hoofdje door groeit tot 2 of 3 verdiepingen; de bloemen staan dan in kransen en zijn normaal.

Dezer dagen op een wandeling in de omstreken van Nijverdal, waar zeer veel kamperfoelie groeit, werd m'n aandacht getrokken, door een goed ontwikkelde sterk bloeiende tak, doch die geheel abnormale bloemen droeg. Ze vielen direct in 't oog: ze waren klein, niet wit of geel. In een oogenblik zat ik in de notenstruiken, om er me meester van te maken. Ik roofde echter niet alles; een paar takjes voor mijn herbarium waren me voldoende. Een volgend jaar wil ik eens weer kijken.

Een nauwkeurige beschouwing was verrassend. Alle bloeiwijzen waren étage-gewijs. Ik heb er nu 2 voor me liggen, 1 van 4 kransen en 1 van 3. Wanneer ik een bloempje uitpluis, dan zie ik een wonderlijke vervorming: 't vruchtbeginsel is in plaats van bolvormig langwerpig-rolrond, zoodat 't oppervlakkig lijkt alsof het bloempje gesticeld en 't vruchtbeginsel bovenstandig geplaatst is. De bloemknop is bijna rolrond en intens groen. De open bloem heeft een korte buis, plm. $\frac{1}{2}$ cM., met 5-spletige zoom; het 2-lippige kenmerk is enkel behouden gebleven in 't geplaatst zijn van 4 slippen naar achteren, 1 naar voren. De slippen zijn gelijk.

In deze krans is een tweede geplaatst, geplant in de buis der eerste. Ook hier zijn de slippen gelijk, alleen is er verschil in kleur met de buitenste zoom. De laatste toch is van buiten groen en van de binnenzijde geelgroen, terwijl de binnenkrans geel-wit is. Het midden der bloem wordt ingenomen door een 3-deelig bladachtig orgaan, dat rust op een steeltje. De kleur is groen. Deze nauwkeurige beschouwing doet dus zien, dat de bloem sterk gereduceerd is: het 2-lippig karakter verloor ze; de 5 meeldraden en de stamper werden vervormd tot bladachtige deelen, terwijl het vruchtbeginsel aan de vervorming deel nam, voor zoover het stengelvormig werd, zonder eitjes te bevatten. Ik kon ze er tenminste niet in ontdekken. Tusschen al die bloempjes komt er hier en daar een voordat een bijna normale stamper heeft, doch geen meeldraden. Een ander scherpje vertoonde geheel groene bloemen van 2 cM. lengte. De stamper is hier bijna normaal, 't vruchtbeginsel is minder lang. De meeldraden zijn, wat vorm betreft, gewoon ontwikkeld, doch de helmknopjes zijn in den knop reeds bruin en leeg.

Ten slotte wil ik er nog op wijzen, dat op de goed ontwikkelde takken hier en daar bloemen voorkomen, die oppervlakkig normaal zijn in vorm, kleur en deelen, doch waarvan de stamper tot op de helft is gereduceerd en de stempel neiging vertoont bladachtig te worden.

Wat kan de oorzaak zijn dezer vervorming en vergroening. Aan de plant zelf is niets bijzonders op te merken. Stengels en bladeren zijn naar den eisch gevormd. Wat ik echter wel ontdekte was, dat de bladeren en schutbladeren van den bovenbeschreven tak dicht bezet waren met een soort blauw-grijze bladluis, die blijkbaar hun invloed deden gelden op die organen. Deze waren nl. niet helder groen en stevig, doch in 't geheel soepel en lichtgrijs.

Parasieten kunnen allerlei vervormingen en misvormingen te voorschijn roepen, waaronder 't bladachtig worden der geslachtsorganen. Ook kunnen ze oorzaak zijn tot vergroening der bloemdeelen. Zeer waarschijnlijk heb ik hier dus een voorbeeld van combinatie van beide, te voorschijn geroepen door bladluizen.

In mijn herbarium heb ik een geval van vergroening van *Stachys sylvatica*. Ook hier zijn de bloemen klein, geheel groen en ook de geslachtsorganen zeer slecht ontwikkeld. Bij onderzoek vond ik echter geen parasiet, wat echter niet uitsluit, dat ze er geweest kunnen zijn.

Zwolle.

B. G. RUTTINK.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Vergadering 29 Sept. 1908 in de Diergaarde.

De voorzitter, Dr. Büttikofer, opent de vergadering, waarna de heer Dr. Prins rondgeeft een fleschje met *Tubifex tubifex* (slingerworm) van welk waterdiertje spr. interessante mededeelingen doet. Als aquariumvoer zijn ze spr. best bevallen.

De heer Dr. Wouterlood brengt ter tafel een groot aantal sluipwespjes, uit een *Cossus cossus* gekomen.

De heer Lindemans laat een drietal voor Zuid-Holland zeldzame vlinders zien, bij den Haag gevangen: *Agrotis cinerea* W. V., *Culex glaucata* Scop en *Larentia fulvata* Forst.

De heer Jansen bespreekt de talrijke vormen van *Nasturtium amphibium*, R. Br. de beide *Bidens*-soorten en een fasciatie van *Linum*.

De heer A. J. Zöllner laat een fraaie serie neushoornkevers circuleeren.

De heer De Koning demonstreert eenige organismen, die zeer sterk hyalien zijn: 1e *Atheya zacharias*, een Diatomacee, voorkomende in Rijn, Waal, Nieuwe Maas, Doode Maas bij Rijsoord; deze alg is slechts waar te nemen in uitgedroogde preparaten. 2e *Leptodora hyalina*, tot de Daphniiden behorende, slechts te zien als ze dood zijn, aangezien dan de lichaamsvochten zijn gestold. 3e *Corethra*, een Dipteren-larve, ook hyalien, hoewel niet zoo sterk als de vorige.

De heer v. d. Houten geeft Limburgsche planten rond, waaronder *Santolina*, die spr. reeds enkele jaren achtereen te Valkenburg vond.

De heer Dr. Büttikofer geeft rond een stuk stam van *Sorbus aucuparia* met talrijke gangen van *Zeuzera pyrina* L., benevens de larven van dit dier.

De heer J. G. Zöllner laat rondgaan rupsen van *Drepana binaria* Hfn. (de gele eenstaart), een dier, dat volgens alle opgaven op de zandgronden van ons land thuis behoort, zonder daar gewoon te zijn, en op eiken leeft. Toch vond spr. in het najaar van 1907, in de Oude Plantage te Rotterdam, op een afgewaaid eikeblad een nagenoeg volwassen rups, die zich weldra verpopte in den samengesponnen voet van een eikeblad, en in Mei van het volgende jaar ontpopte. — Het samengesponnen blad en de vlinder worden hierna rondgegeven. — Op gelijke wijze samengesponnen eikebladeren vond spreker een enkele maal in het Park, steeds echter zonder pop of rups, zoodat het, hoewel mogelijk, toch niet zeker is, dat de vlinder ook daar leeft. De nu meegebrachte rupsen zijn gekweekt uit plm. 100 eieren van een in Augustus te Wolfheze gevangen wijfe. De kleur der eieren is geen gewone, nl. bloedrood.

Verder vertoonde spr. rupsen van *Gonodontis bidentata* Clerck (de getande meter) een vlinder, behorende tot de meer zeldzame onder de groote spanners. Deze rupsen zijn gekweekt uit een zestigtal eieren, gelegd door een in het begin van Juni te Ellecom gevangen wijfe. Behalve het opgegeven voedsel aten ze ook berkebladeren. Eenige, die, pas uit het ei gekomen, ontsnapten, leefden aanvankelijk van de bladeren eener kamperfoelie; later gaven ze de voorkeur aan hop-bladeren. Eigenaardig was, dat deze rupsen geen enkele maal bleven zitten, waar ze 's nachts gegeten hadden. Steeds zochten ze een andere tak van de kamperfoelie of een kort eindje touw, waarmede deze hier of daar opgebonden was, tot steun, waarbij ze zoo goed pasten, dat ze meestal pas na lang zoeken gevonden konden worden.

De heer Wachter brengt ter tafel een ex. van *Potentilla recta* L., gevonden te Nunspeet 1908 door den heer W. Kloot Jr. Het ex. is daarom zoo merkwaardig, omdat de stengel zich in tweeën vertakt, en de bloemen der eene helft alle gevuld, die der andere enkel zijn. Bovendien hebben de bloemblaadjes van alle bloemen aan den voet een donkerroode vlek, wat spr. nog bij geen enkele *Potentilla* (ook niet bij andere ex. van *P. recta* L.) heeft waargenomen.

W. H. WACHTER, Secretaris.